

Kreditēšana reģionos – kā varam to atdzīvināt?

Kārlis Vilerts

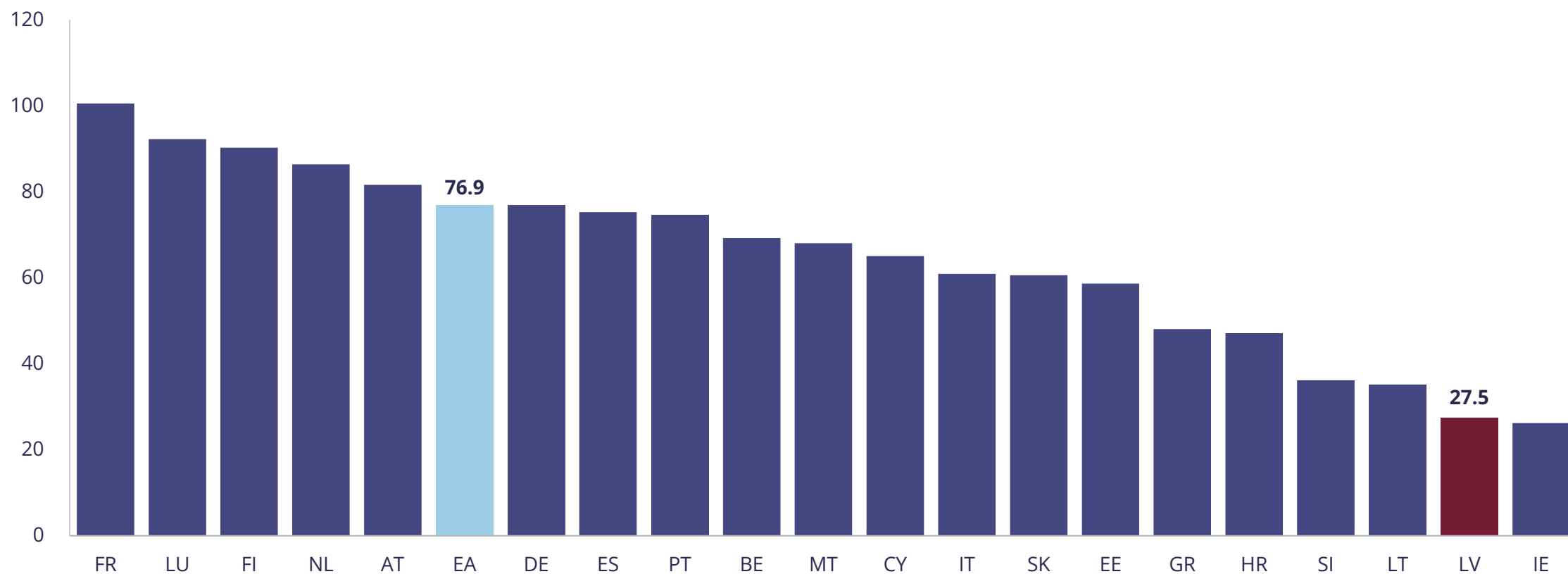
Latvijas Bankas Pētniecības daļas vadītājs

20.09.2024.

Izsniegto kredītu apjoms Latvijā ir zems uz eirozonas valstu fona

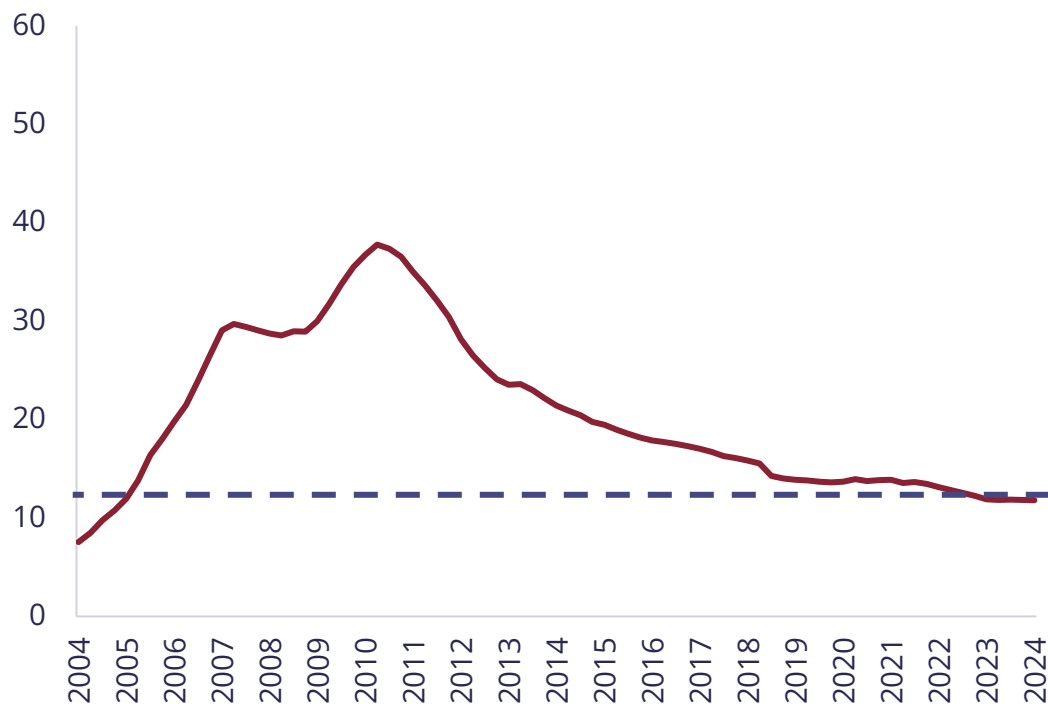
Mājsaimniecībām un nefinanšu uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums EZ valstīs 2024. g. 1. cet. (% no IKP)

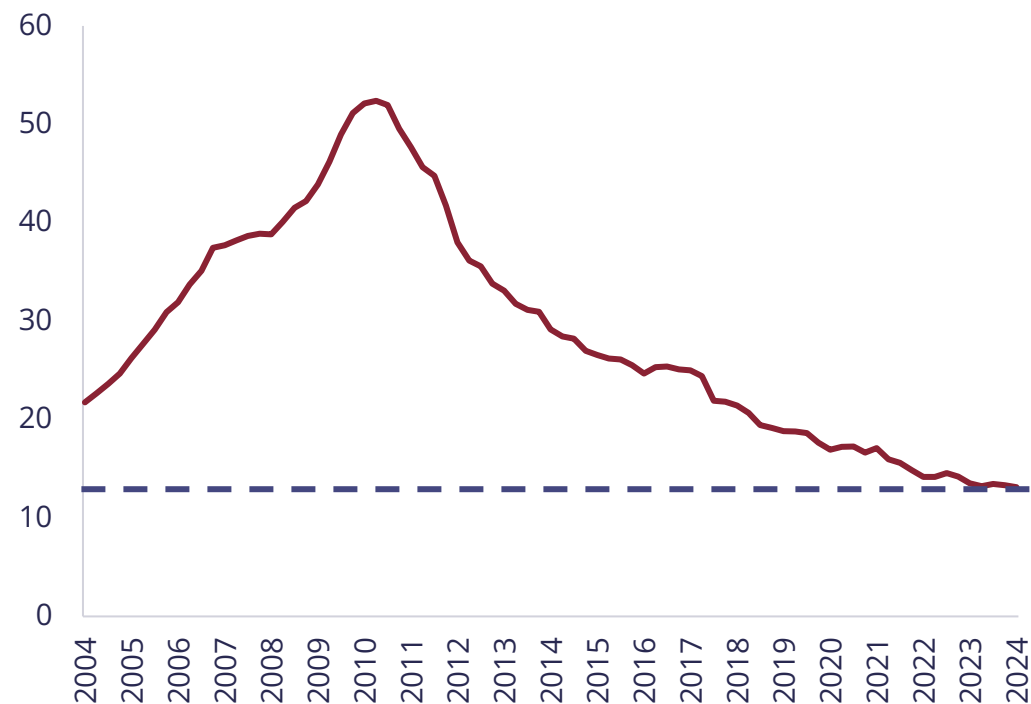
Kreditēšanas potenciāls ir visai augsts – pašreizējie apjomi ir tuvu 2004. gada līmenim

Mājsaimniecībām un nefinanšu uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums Latvijā (% no IKP)

Nefinanšu uzņēmumi

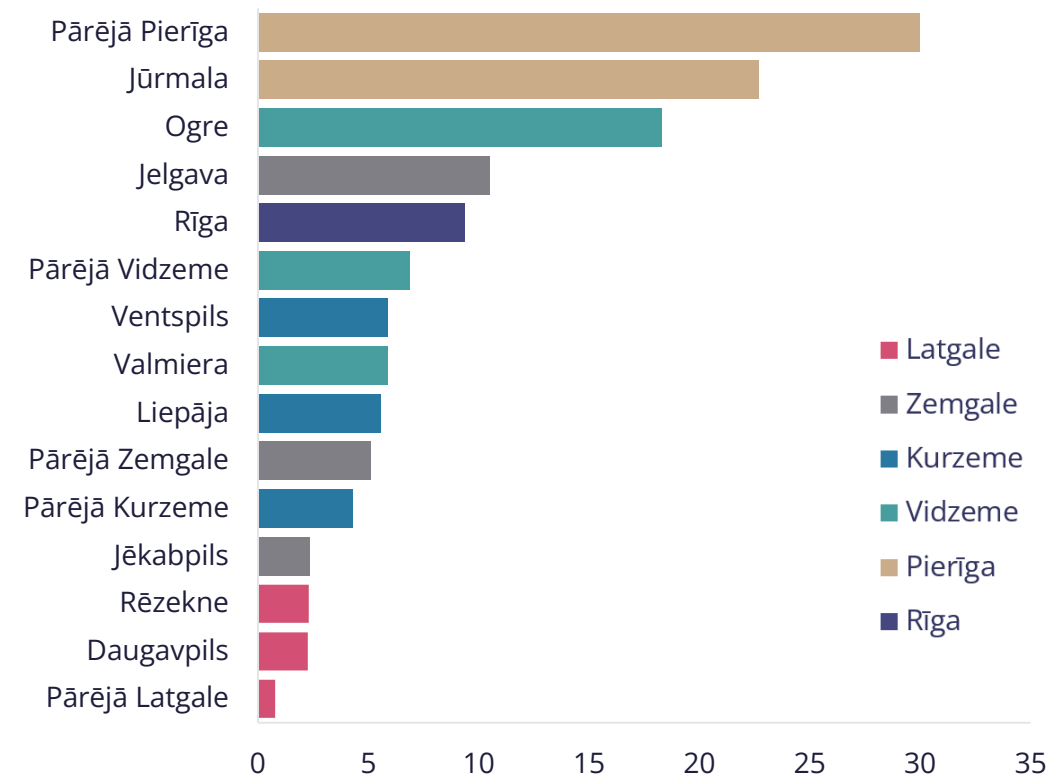
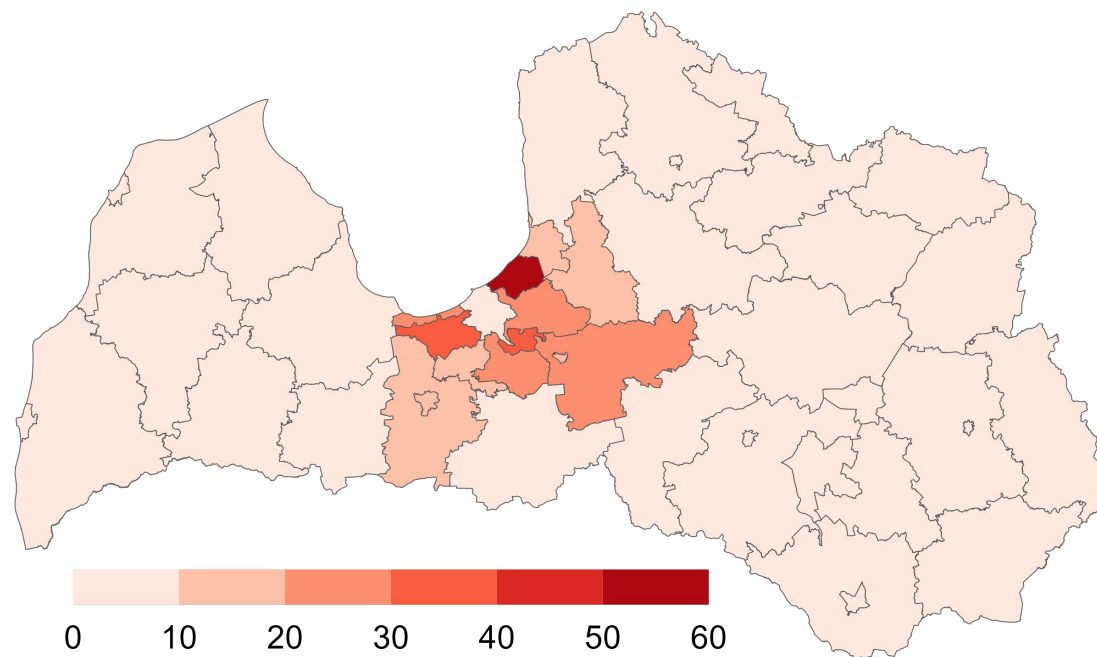

Mājsaimniecības (mājokļi)

Situācija ar mājokļu kredītu pieejamību nebūt nav viendabīga starp Latvijas pašvaldībām

Mājokļa kredīti pret pašvaldības IKP (%) (atlikums 2023. gada decembrī)

Pāris puspatiesības par situāciju reģionos

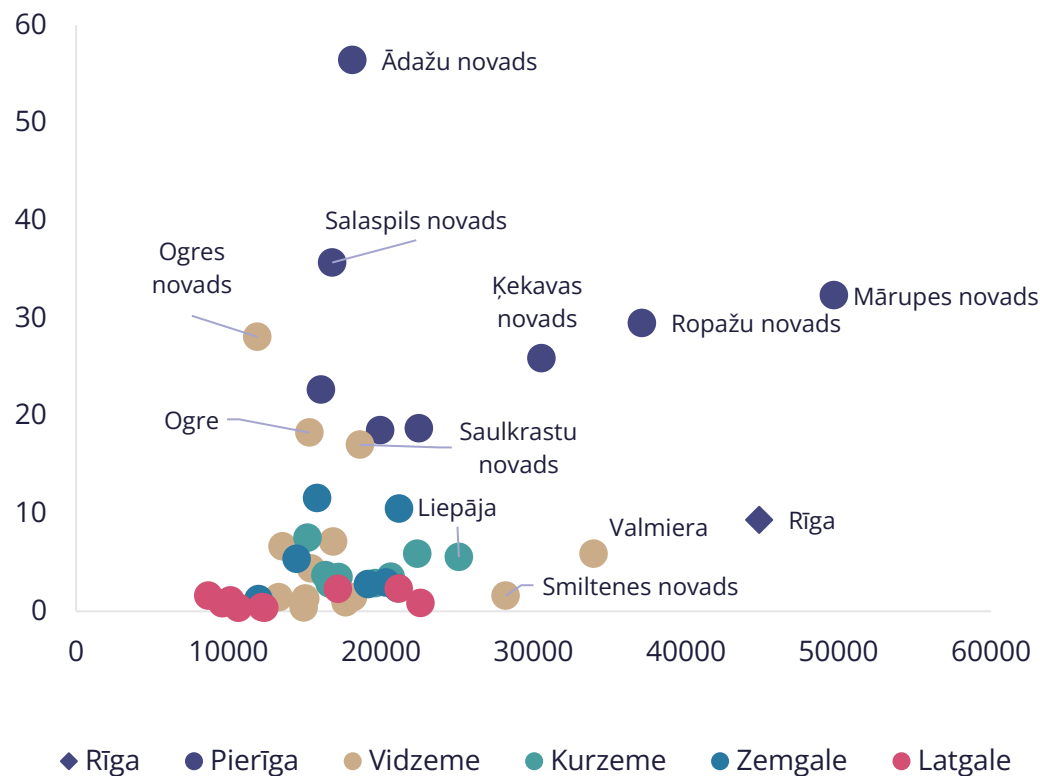
**Nepietiekama ekonomiskā aktivitāte
ir iemesls vājai kreditēšanai**

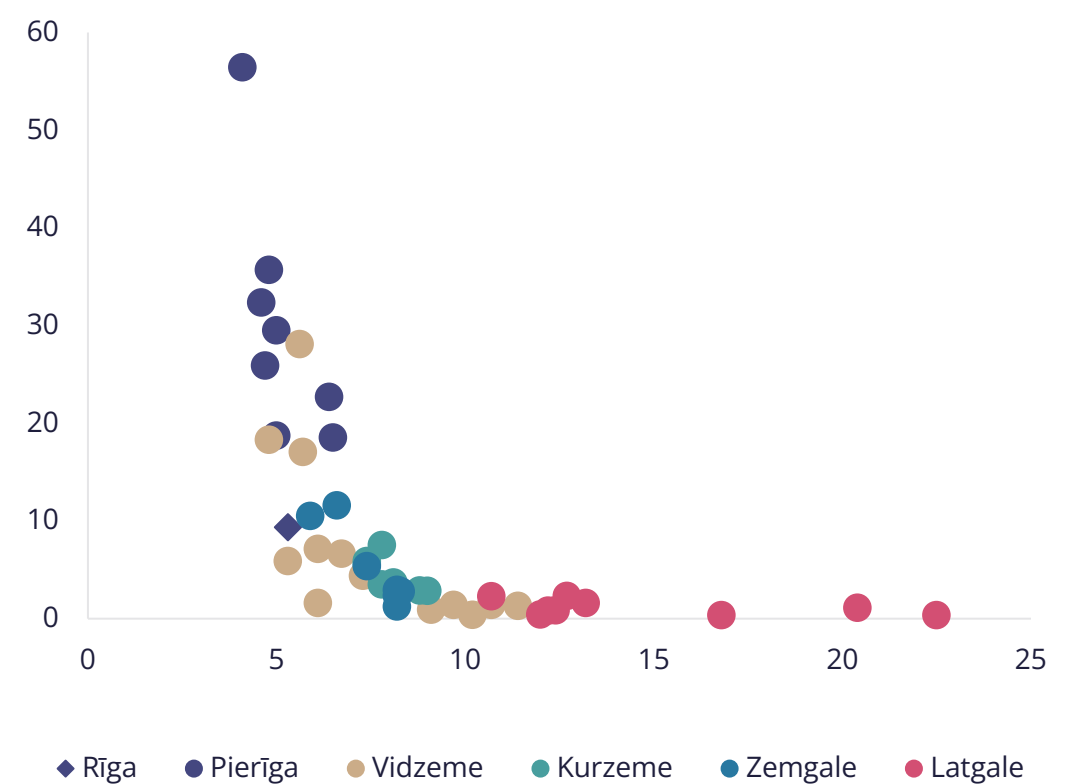
Reģionos ir pārāk "seks" mājokļu tirgus

Starp kreditēšanas apjomiem un ekonomisko aktivitāti sakarība ir vāja

Kredītu un IKP attiecība (%) atlikums 2023. gadā; y-ass) un IKP uz iedzīvotāju darbības vecumā (eiro; x-ass)

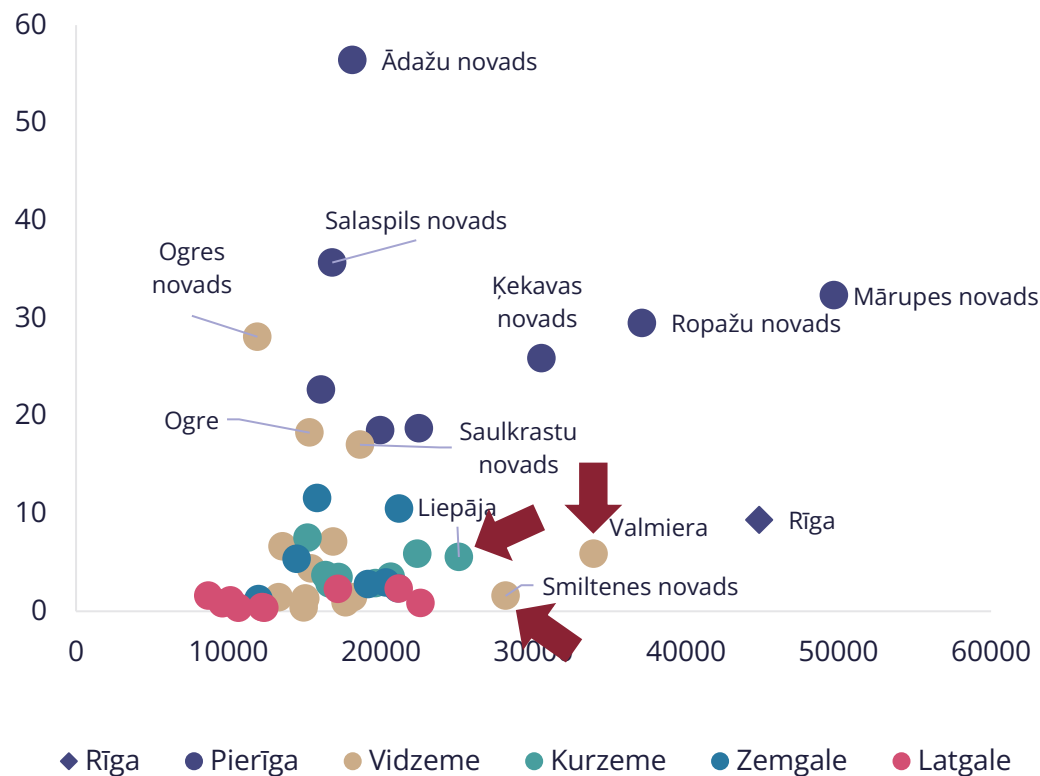

Kredītu un IKP attiecība (%) atlikums 2023. gadā; y-ass) un bezdarbs (% no ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem; x-ass)

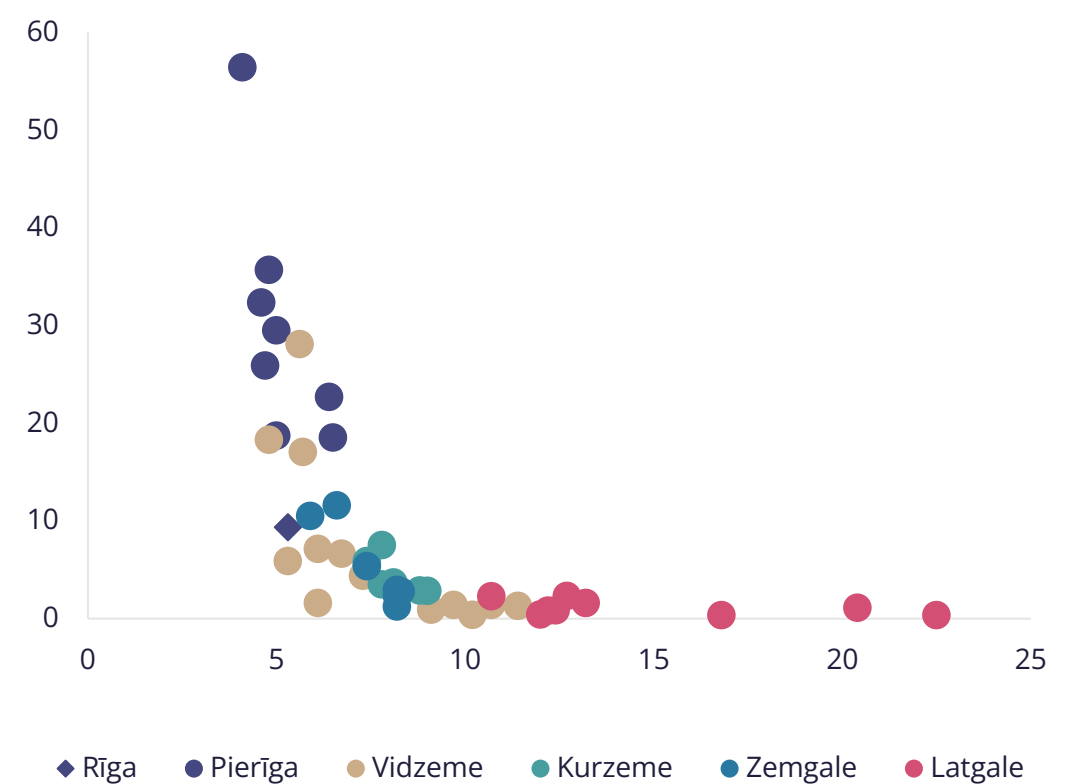

Starp kreditēšanas apjomiem un ekonomisko aktivitāti sakarība ir vāja

Kredītu un IKP attiecība (%) atlikums 2023. gadā; y-ass) un IKP uz iedzīvotāju darbības vecumā (eiro; x-ass)

Kredītu un IKP attiecība (%) atlikums 2023. gadā; y-ass) un bezdarbs (% no ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem; x-ass)

Pāris puspatiesības par situāciju reģionos

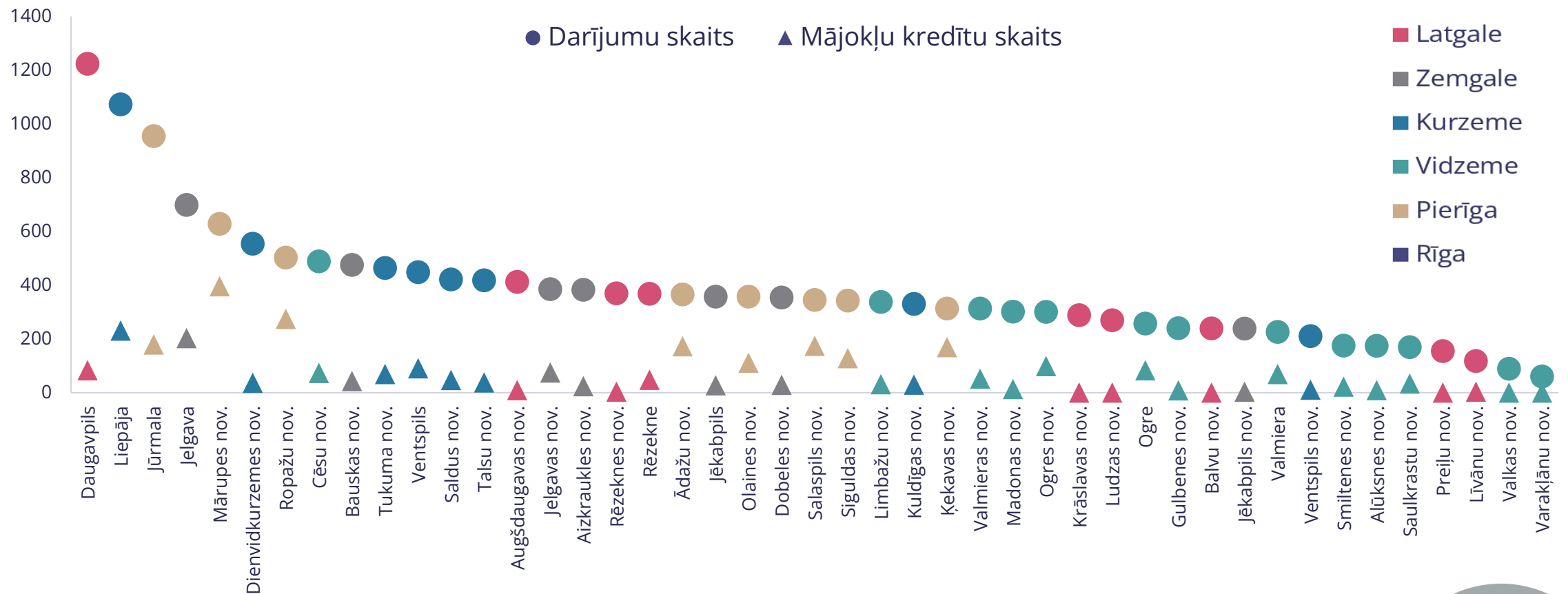
**Nepietiekama ekonomiskā aktivitāte
ir iemesls vājai kreditēšanai**

**Reģionos ir pārāk "seks"
mājokļu tirgus**

Atšķirības ne vienmēr var skaidrot arī ar mazu tirgu vai zemu likviditāti

Dzīvojamo ēku un telpu darījumu skaits Latvijas pašvaldībās (2023. gadā; bez Rīgas)

Kas traucē mājokļu kreditēšanai reģionos?

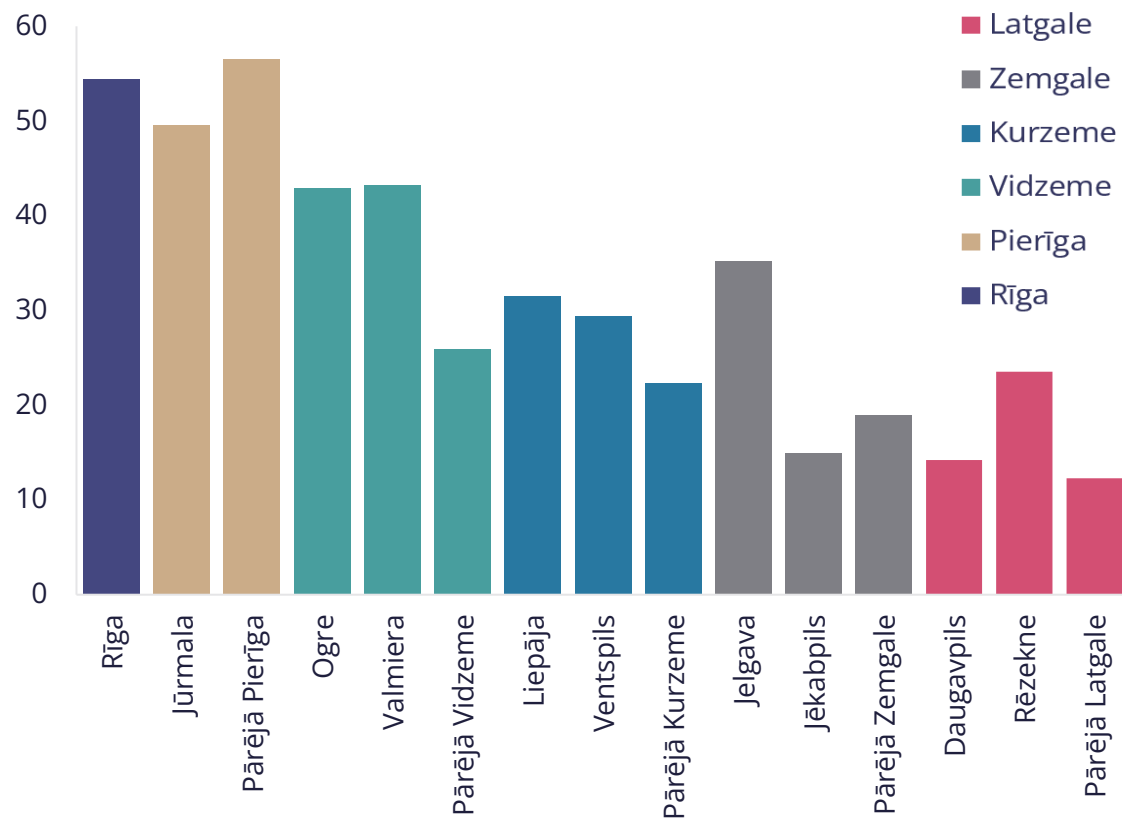
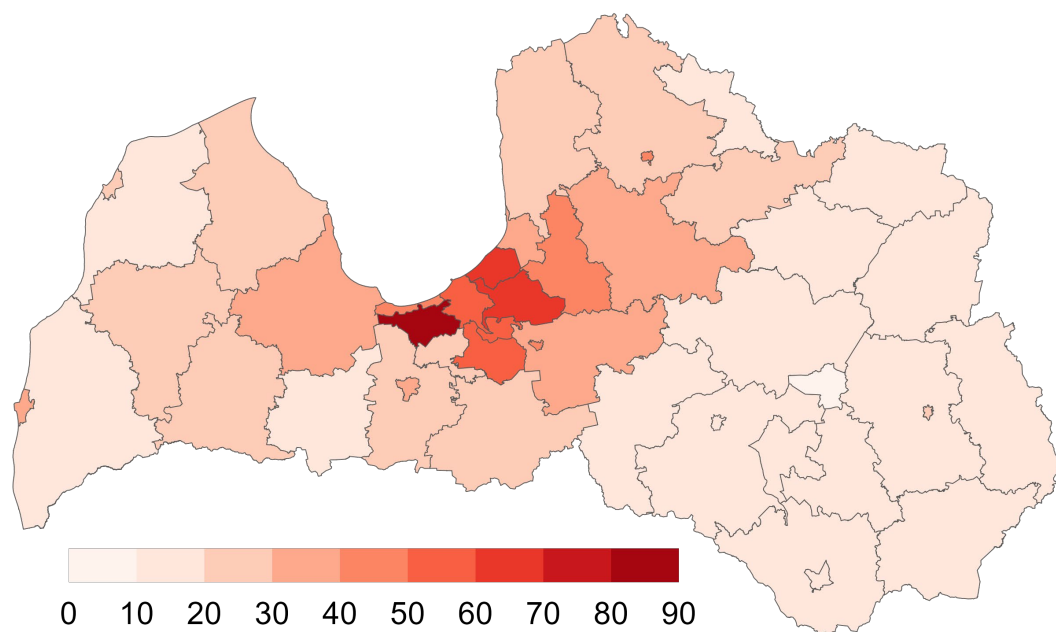
Augsts ēnu ekonomikas īpatsvars

Plaisa starp nekustamā īpašuma vērtību un tā būvniecības izmaksām

Nekustamā īpašuma cenas variē plašā diapazonā

Darījumu ar dzīvojamo nekustamo īpašumu vidējā summa (tūkst. eiro; 2023. gads)

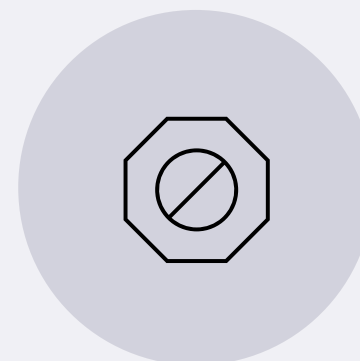
Kas traucē mājokļu kreditēšanai reģionos?

Augsts ēnu ekonomikas īpatsvars

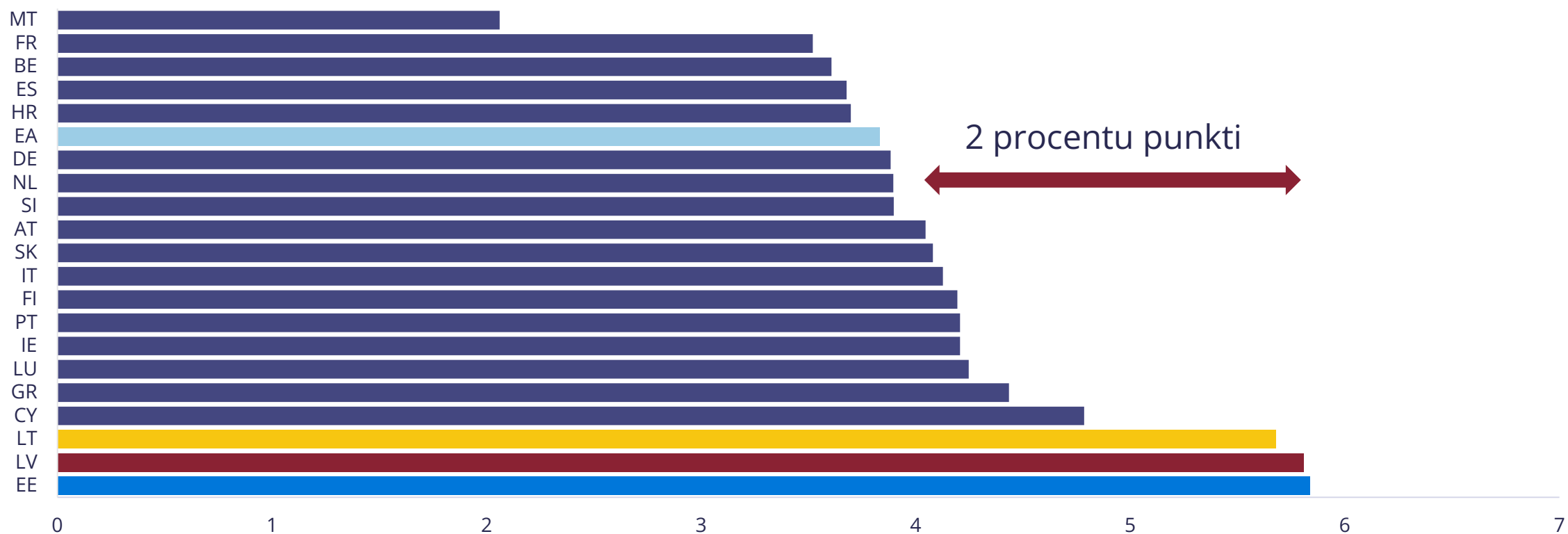
Plaisa starp nekustamā īpašuma vērtību un tā būvniecības izmaksām

Ierobežojoši mājokļa kredītu nosacījumi

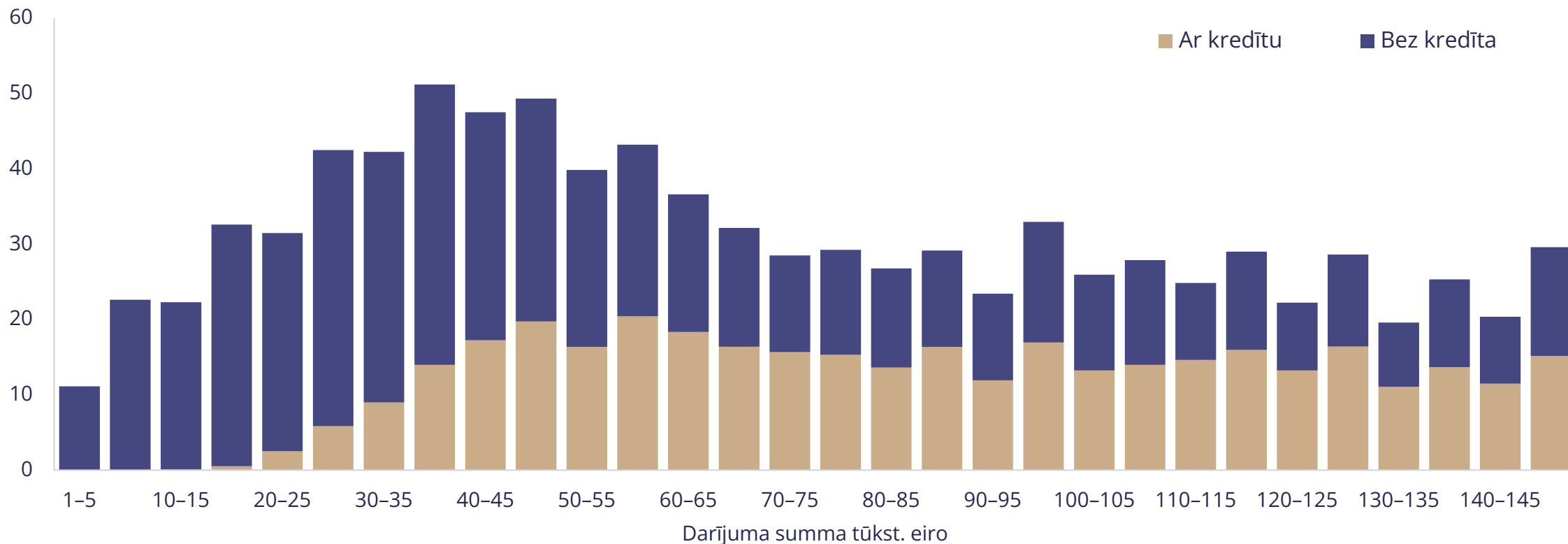
Kredītu procentu likmes Baltijas valstīs ir pārliecinoši augstākās eirozonā

Procentu likmes no jauna izsniegtajiem mājokļu kredītiem eirozonas valstīs 2024. gadā
(%; 2024. gada janvāris-aprīlis)

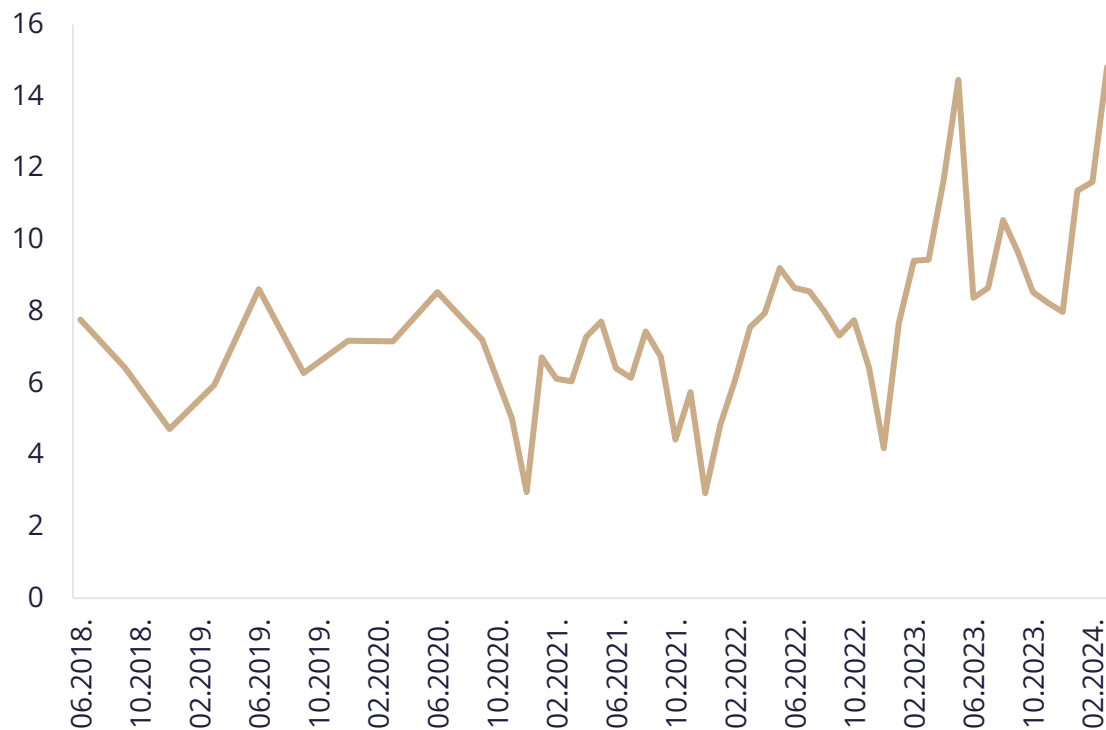
Salīdzinoši maza apmēra darījumi reti tiek finansēti ar mājokļu kredītiem

Dzīvojamā NĪ darījumu sadalījums pēc darījuma summas (milj. eiro; 2023. gads)

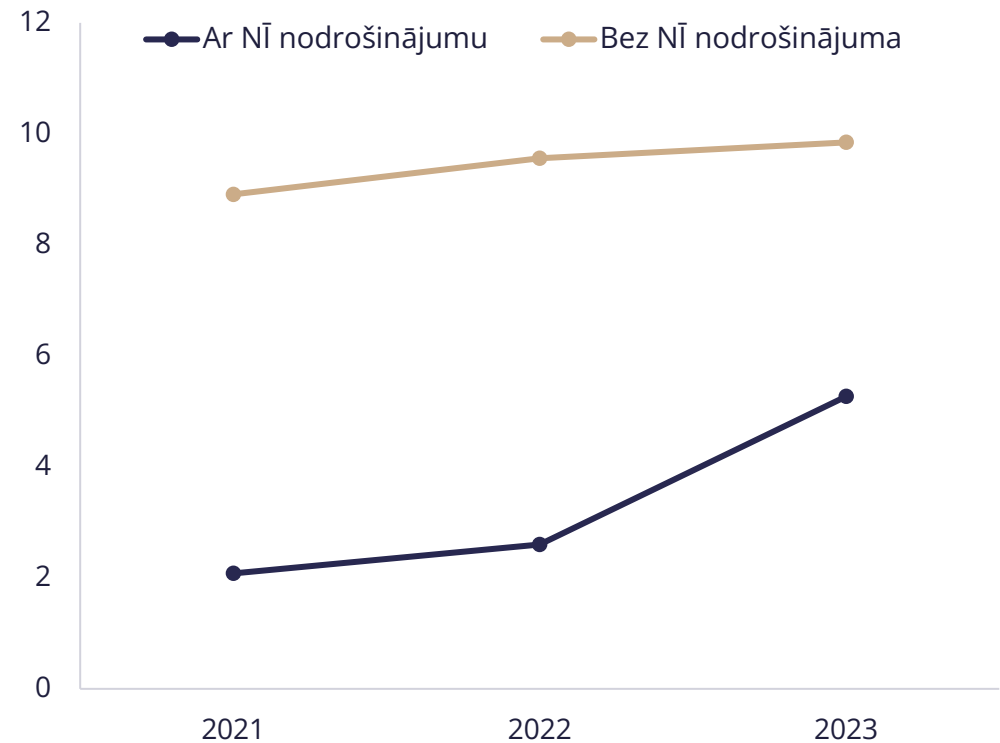

Nenodrošināto mājokļa kredītu popularitāte ir teju dubultojusies, neskatoties uz būtiski augstākām procentu likmēm

Nenodrošināto mājokļa kredītu īpatsvars kopējos no jauna izsniegtajos mājokļa kredītos pēc apjoma (%)

Vidējās procentu likmes no jauna izsniegtajiem mājokļa kredītiem (%)

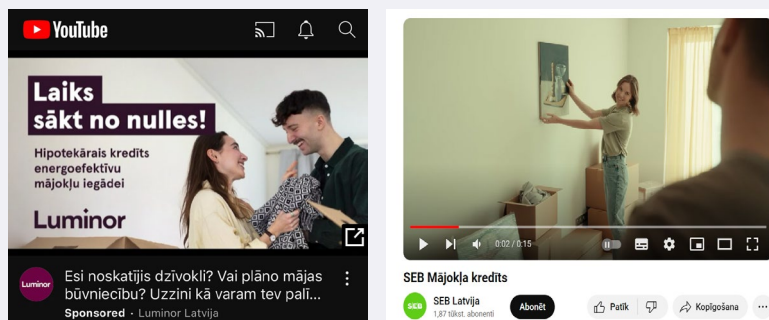

Ko darīt?

- Samazināt valsts nodevu par īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā (LV: 1.5 %, EE: 0.1-0.2 %, LT: 17-34 eiro)
- Valsts/pašvaldību programma neliela apjoma nodrošinātiem mājokļa kredītiem
- Nostiprināt kredītiestāžu klātbūtni valstspilsētās un novadu administratīvajos centros

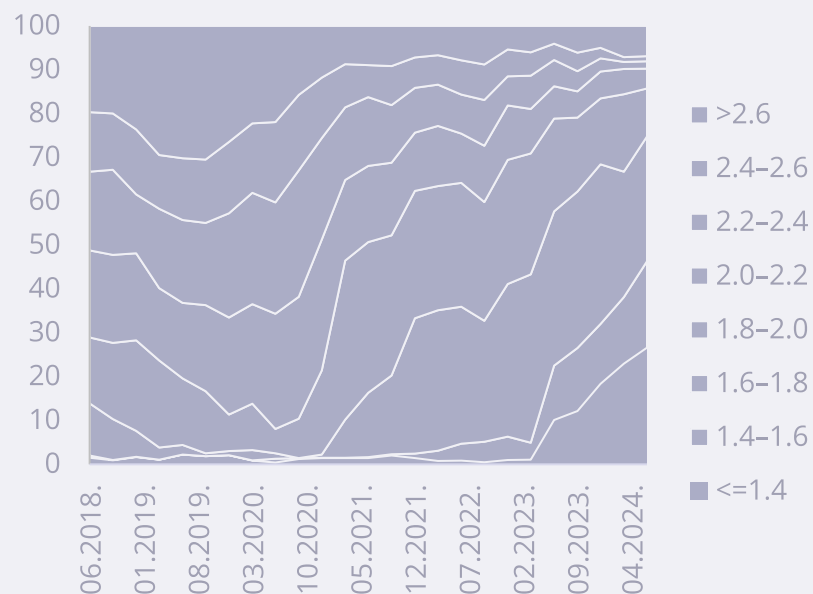

Ir liecības par pozitīvām pārmaiņām

Kopš ierobežojumu atcelšanas redzam plašas reklāmas kampaņas hipotekāro kredītu tirgū

Pievienotās procentu likmes no jauna izsniegtajiem mājokļu kredītiem Latvijā (%)

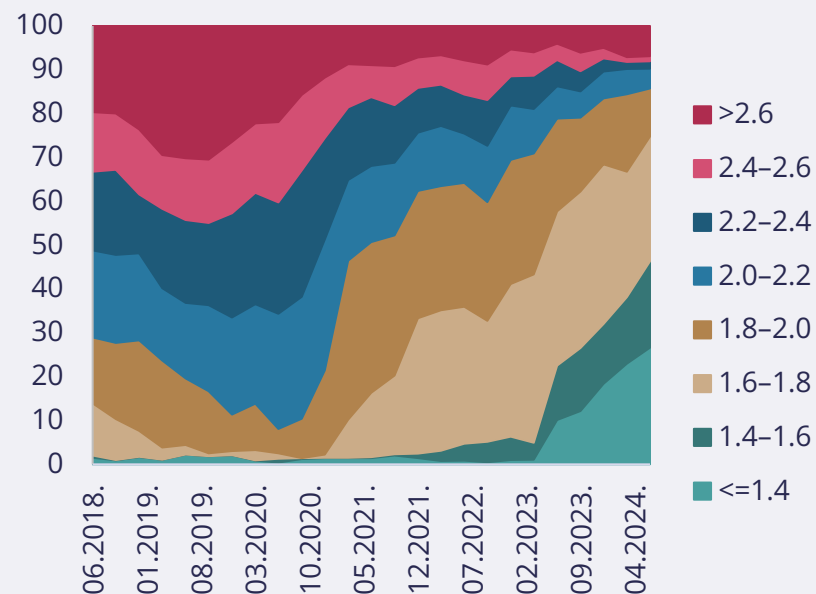
Mājokļu kredītu pievienotās procentu likmes ir ievērojami samazinājušās

Ir liecības par pozitīvām pārmaiņām

Kopš ierobežojumu atcelšanas redzam plašas reklāmas kampaņas hipotekāro kredītu tirgū

Pievienotās procentu likmes no jauna izsniegtajiem mājokļu kredītiem Latvijā (%)

Mājokļu kredītu pievienotās procentu likmes ir ievērojami samazinājušās